

editör

OĞUZ DEMİR

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

oguz.demir@paradergi.com.tr

Hedefler ve gerçekleştirenler...

EKONOMİNİN üç yıllık yol haritası, yani yeni Orta Vadeli Program (OVP) belli oldu. Büyüme ve enflasyon konusunda yeni hedefler açıklandı. Orta vadeli programlar, halk ve iş insanları geleceği görebilsin ve planlarını bu hedeflere göre yapabilsin, ekonomide istikrar sağlansın diye uygulamaya sokuldu. OVP hazırlanırken sağlam bir makroekonomi bilgisi ve ekonomik analiz yeteneği gerekiyor. Geçmiş planlarda en çok dikkatimizi çeken nokta, büyüme ve enflasyon için genellikle yüzde 5'lik küçük, düşük büyüme hedefleri konmasıydı. Gerçekleşmeler, hedeflerin ya çok altında ya da çok üstünde oldu. Örneğin 2014 için, önceki üç yılda sırasıyla yüzde 5, yüzde 5 ve yüzde 4 oranlarında hedefler belirlenmişti. Gerçekleşme yüzde 2.9 düzeyindeydi. 2015'te ise yüzde 5, yüzde 5 ve yüzde 4 oranındaki hedeflere rağmen ekonomi, yüzde 6.1 büyüdü. Planları hazırlayanlar, 2017'de yüzde 7.5'lik, 2011'de ise yüzde 11'lik oranları gerçekçi bir şekilde tahmin edemedi. 2018, 2019 ve 2020'de ise büyüme oranları hedeflerin altında kaldı. Enflasyon oranlarında ise 2017'ye kadar gerçekleştirenler, hedeflere yakındı. Ancak sonraki yıllarda enflasyon yüzde 5 ile yüzde 5.8 arasındaki hedeflerin üstüne çıktı.

Bize göre, Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın çalışmalarında bütçeye ağırlık verildiği için planların diğer içerikleri biraz muğlak kaldı. Yeniden uzun dönemli planlara geçilebilir. Devlet Planlama Teşkilatı tekrar kurulabilir. Bu teşkilat üzerinden 15 yıllık bir perspektif plan ile büyük sanayileşme atılımı başlatılabilir. Özellikle bu köşeden sık sık yazdığımız üzere yariletken ve benzeri yeni geleceğin yatırım alanlarına öncelik verilebilir. Daha açık bir anlatımla altyapı yatırımlarının yanında öncelik, yüksek teknoloji yatırımlarına verilip geleceğe daha emin adımlarla yürünebilir. Aslında bu konuda OVP'de bir bilgi var. Yeni Teknoloji İhtisas Bölgeleri kurulacağı notu, programa düşülmüş. Ancak bu bilgi, yıllık programa konmamış.

Gelelim, ikinci çeyrek büyüme rakamlarının bize göre ne anlama geldiğine... Büyüme oranının olumlu düzeyde açıklanmasının en ilginç çarpanlarından biri, makine ve teçhizat alanındaki büyüme. Makine ve teçhizat yatırımları büyümesi, yüzde 17.8 gibi oldukça yüksek bir oranda geldi. Buna karşılık inşaata dayalı büyümede ilginç bir geri dönüş gözlemlendi. Gayrisafi sabit sermaye yatırımlarının diğer ayağı olan inşaat ve altyapı faaliyeti ise yüzde 10.9 azaldı. (Bu, bizim ısrarla üzerinde durduğumuz Türkiye ekonomisinin sanayi odaklı büyümesi anlamında çok önemli bir dönüşüm. Bizce Türkiye bu dönüşümün meyvelerini önümüzdeki dönemde toplayacaktır.)

Bu azalmayı, hizmetlerdeki yüzde 18.1, finans ve sigortacılıktaki yüzde 26.6 oranındaki yüksek artışlar telafi etti.

Burada baz etkisi de önemli tabii. Geçen yılın ikinci çeyreğinde mal ve hizmet üretim düzeyi düşük kaldığı için, bu yılın oranı yüksek çıktı.

Bu arada **İstanbul Sanayi Odası**'nın hesapladığı PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nin) 50'nin altında ve 47.4 düzeyinde açıklanması, ekonominin hızını az da olsa bir miktar kaybettiğini düşündürülebilir. Ki, reel piyasalardan gelen veriler bunu doğrulamıyor. Hatta bazı sektörlerde tam tersi hızlanma eğilimlerine şahit oluyoruz. Bize göre Avrupa'da yaşanan enerji sıkıntısı, Türkiye'ye milyarlarca dolarlık planlamalarda olmayan ek kazanç sağlayacak. Başta turizm olmak üzere turizm sektörünün tüm tedarikçileri, sağlık sektörü ve de yerel ekonomiler, önümüzdeki altı aylık dönemde beklenmedik ekstra ciolar elde edecekler. Çünkü başta Almanya olmak üzere birçok Avrupa ülkesinden kışı ve hatta önümüzdeki baharı ülkemizde geçirmek üzere ciddi planlamalar yapılıyor. Mağazaların şimdiden enerji tasarrufu için erken kapanmasından tutun da ısınma, barınma ve sağlık sorunlarına çözüm için Türkiye'de 'kışlamak', milyonlarca Avrupalı için tek çözüm görünüyor. Tam da bu nedenle önümüzdeki altı ayda ekonominin çarkları çok hızlı dönecektir... Hazırlıkları buna göre yapmakta fayda olabilir...

Sağlıklı haftalar dileğiyle...